

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

*Присвячено 215-річчю заснування
ХНПУ імені Г.С. Сковороди*

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
22 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ**

ХАРКІВ – 2019

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 05.11.2019 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 22 листопада 2019 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. 145 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019.

© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2019.

© Васильєва М.П., 2019.

Гольферед Т.Г. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	53
Дерев'янюк Г.О. ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	54
Довбня О.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ.....	55
Збаранська Д.В. СУТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА НАСЛІДКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ....	56
Коломієць Т.О. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	57
Криворотько К.А. ЗМІСТ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	58
Куряча С.В. ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	60
Ларіна Е.Г. СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ.....	61
Літвиненко Ю.С. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ.....	62
Павлюченко С.Ю. ДО ПРОБЛЕМИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ.....	63
Пластун Т.І. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРИТ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї.....	64
Попова В.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДАХ.....	65
Сех М.І. ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЄВОЇ ПЛАТФОРМИ «ЗДОРОВЕНЬКІ БУЛИ» В ПРОЕКТІ «ДОМАШНЯ ОПІКА» БО «БФ «КАРІТАС ХАРКІВ».....	66
Скляниченко М.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМІСТОВНОГО ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ.....	67
Тепляк А.М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	68
Шерстньова М.С. АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НАРКОЗАЛЕЖНОЇ МОЛОДІ.....	69
Статті здобувачів вищої освіти.....	71

віку, які задовольняють їхні потреби. Вміти вдало використовувати законодавчу базу під час професійної діяльності, володіти сучасними інноваційними підходами в роботі з людьми похилого віку, знати особливості застосування супервізії для працівників, що працюють з клієнтами геронтологічної групи.

Серед особливостей майбутньої підготовки соціальних працівників до роботи з людьми похилого віку, ми можемо виокремити необхідність засвоєння методів, які використовуються у діяльності соціального працівника, адже вони носять міждисциплінарний характер. Це означає, що значна частина методів запозичена з психології, педагогіки, соціології і соціальної педагогіки.

Методи роботи соціального працівника можна розділити на: педагогічні, які спрямовані на виховання, перевиховання, корекцію, реабілітацію, навчання соціального досвіду. Соціологічні методи, які дозволяють зібрати необхідну інформацію. Психологічні, які забезпечать зняття психологічного навантаження. Фінансово-економічні методи спрямовані на розв'язання матеріальних проблем. Особливої уваги слід приділити правовим методам, які допоможуть відновити права та обов'язки клієнта як члена суспільства.

Окрім методів, майбутні соціальні працівники мають оволодіти знаннями щодо: загальних положень стаціонарного обслуговування людей похилого віку, видів соціальних послуг, що надаються у закладах стаціонарного обслуговування, також знати особливості організації роботи геріатричного пансіонату та напрями діяльності психоневрологічного інтернату та спеціального будинку-інтернату для осіб похилого віку та інвалідів.

Отже, майбутньому соціальному працівникові необхідно дослідити специфіку життєвих проблем людей похилого віку та особливості їх становища в суспільстві, знати комплекс теоретичних підходів, що використовують у соціальній роботі з цими групами клієнтів, методів і методики практичної соціальної роботи та організаційних засад соціальної роботи з клієнтами геронтологічної групи. Крім того, потрібно аналізувати позитивний досвід роботи закладів соціального обслуговування людей похилого віку та розробляти власні пропозиції.

Шерстньова М.С.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НАРКОЗАЛЕЖНОЇ МОЛОДІ

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент І.А. Романова

Наркозалежність – нагальна проблема сучасного світу. За даними Українського моніторингового центру з наркотиків та алкоголю, на обліку 01.01.2018р. в Україні під наглядом перебуває 694 928 осіб із розладами психіки та поведінки через уживання психоактивних речовин. Значне зростання кількості наркозалежної молоді в Україні за останні роки та нагальна соціально-педагогічна потреба у пошуку нових шляхів, підходів та методів реабілітації наркозалежної молоді України зумовлюють актуальність вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду надання допомоги зазначеній категорії населення.

Найпоширенішою програмою реабілітації людей з залежністю є програма «12 кроків». Ця програма виникла у 30-ті роки минулого століття і одразу отримала значне поширення і активно використовується у багатьох реабілітаційних центрах. Методика реабілітації «12 кроків» є поетапною програмою, спрямованою на духовну переорієнтацію пацієнтів [3]. Суть програми полягає в тому, що людина усвідомлює свою залежність, необхідність лікування, погоджується прийняти допомогу фахівця та активно діяти задля своєї успішної реабілітації.

У 1953 році у Південній Каліфорнії (США) була утворена Спільнота Анонімних Наркоманів (САН) [1]. Вони взяли за основу своєї діяльності програму «12 кроків» Спільноти Анонімних Алкоголіків, змінивши лише перший пункт програми, в якій зазначалося про визнання безсилля перед алкоголем – речовиною, анонімні наркомани визнають безсилля перед залежністю – хворобою, причому більшість наркозалежних мають кілька залежностей, найчастіше – алкогольну. САН продемонструвала свою зрілість у 1972 році, коли відкрився Офіс Світового Обслуговування (ОСО) в Лос-Анджелесі. Створення ОСО принесло Спільноті необхідну єдність та усвідомлення мети. САН є недержавною, немедичною і некомерційною організацією, для вступу до неї не потрібно жодних зобов'язань або членських внесків, має бути лише бажання відмовитись від уживання наркотиків. Будь-який наркоман може вільно прийти на збори АН, сюди можуть приходити й родичі наркоманів або люди, так чи інакше пов'язані з проблемою наркоманії.

Цікавий досвід організації реабілітації молоді в громаді накопичено у Швеції. Реабілітаційна робота з молоддю тут реалізується у формі навчальних гуртків, де не лише розповсюджуються знання щодо шляхів подолання залежностей, а відбувається формування громадянської активності наркозалежних [2, С.108]. Витоки цих гуртків – у минулому скандинавських країн. За оцінкою дослідників, ця форма стала активно використовуватися більше ста років тому. На сьогодні в Швеції існує понад 15000 таких гуртків. Робота шведських гуртків побудована на таких принципах: 1) рівність учасників гуртка і відсутність традиційної ієрархії; 2) наявність неформальної та дружньої атмосфери; 3) відсутність змагальності між учасниками, співробітництво в досягненні спільної мети; 4) навчання в гуртку організовано та сплановано з самого початку (теми занять погоджено з усіма учасниками) [2, С. 109]. До складу навчальних гуртків, як правило, входить 7-12 осіб, навчання в гуртку здійснюється протягом 8-10 зустрічей, які проходять регулярно один раз на тиждень. Тривалість зустрічей визначається учасниками гуртка, але, зазвичай, не менше півтори та не більше трьох годин.

Отже, аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду соціально-педагогічної реабілітації наркозалежної молоді [1; 2; 3] дозволяє зробити такі висновки: 1) реабілітація наркозалежних якісніше відбувається в умовах групової взаємодії; 2) на початку соціально-педагогічної роботи з молоддю з метою їх реабілітації першочерговим є активне прагнення клієнта позбавитися залежності та прийняття факту існування проблеми; 3) під час здійснення соціально-педагогічної реабілітації залежної молоді соціальному педагогу потрібно орієнтуватися на розкриття внутрішнього позитивного потенціалу кожного клієнта та на відновлення їх системи цінностей і пріоритетів; 4) одним з найважливішим напрямів соціально-педагогічної діяльності з наркозалежною молоддю є відновлення їх соціальних відносин і соціального статусу; 5) під час своєї діяльності соціальний педагог має орієнтувати клієнта на саморефлексію, самоосвіту та самовдосконалення, сприяти розвитку здатності до самореабілітації.

Список використаних джерел:

1. Анічин Є. М., Дикань З. В., Седих С. М. Допомога наркозалежним в Україні: довідник реабілітаційних центрів. К. : «Міжнародний альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2014. 68 с.
2. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді: теоретико-методичні основи: монографія. К, 2006.
3. Концептуальні основи реабілітації неповнолітніх, що зловживають наркотичними речовинами: URL: <https://nonarcotic.com.ua/uk/statti/445-pro-programu-12-kroki>